

Заклучення

Таким чином, в статті здійснений аналіз критеріїв і показників ефективності технічного обслуговування складних телекомунікаційних систем та умов використання обладнання FR на авіаційних МПД. На основі цього аналізу виконано обґрунтування вибору показників ефективності обслуговування обладнання FR. Отримані відповідні аналітичні вирази для розрахунку показників ефективності обслуговування, що дозволяють на кількісному рівні характеризувати ефективність прийнятих стратегій обслуговування обладнання FR. Досліджено вплив похилок вимірювань на основні показники ефективності ТЕ. Результати дозволяють на практиці здійснювати оцінку ефективності системи технічного обслуговування апаратури МДП і оптимізувати її основні параметри.

Список літератури:

1. Беллами Дж. Цифровая телефония. -М.: Эко-Трендз, 2004.-640с.
2. Крамер Г. Математические методы статистики. -М.: Мир,-1975.-648с.
3. Уланский В.В. Оценка апостериорной надежности дискретно контролируемых технических систем // Проблемы эффективности эксплуатации авиационного и радиоэлектронного оборудования: -Киев, 1987.-С.19-31.
4. Мачалин И.А., Конахович Г.Ф., Ткалич О,П Аппроксимация одного класса случайных процессов в задачах контроля радиоэлектронных систем // Матеріали IV Міжнародної НТК "Авіа 2002", Київ, 2002.-Т1.-С.67-69.
5. Ulanski V.V., Machalin I.A. Modern avionics breakdown maintenance strategy and total lifetime operating costs // Матеріали VI Міжнародної НТК "Авіа 2004", Київ, 2004.-Т2.-С.27-30.

Надійшла 18.07.2005

УДК 655.002

В.Н.Азарсков, А.Г.Ситник

ДОСЛІДЖЕННЯ МІЖЕТНІЧНИХ КОНФЛІКТІВ ЧЕРЕЗ АНАЛІЗ ОМАН ПРИ САМОІДЕНТИФІКАЦІЇ ЕТНОСІВ І СПРИЙНЯТТІ РЕЛІГІЙНИХ ЗОБРАЖЕНЬ З МЕТОЮ ПРОГНОЗУВАННЯ ЗІТКНЕННЯ ЦИВІЛІЗАЦІЙ

ВСТУП. Актуальність проблеми зіткнення цивілізацій розкрито і обґрунтовано у статті «Війна цивілізацій» («Clash of civilisations») професора Самуеля П. Хантингтона [1], директора Інституту Стратегічних Досліджень при Гарвардському Університеті. По оцінках фахівців стаття є основним і програмним документом, що визначає природу майбутніх можливих конфліктів між цивілізаціями. На думку Хантингтона, усі глобальні військові конфлікти будуть визначатися не національними (як у ХІХ столітті), і не ідеологічними (як у ХХ столітті), а культурними факторами. Таке твердження, на наш погляд, є занадто категоричним, узагальнюючим і без конкретної вказівки, про які форми і фактори культурного впливу на етноси йде мова. У теорії П. Хантингтона, на нашу думку, недостатнє наукове обґрунтоване і прогнозування зіткнень цивілізацій в аспекті, під яким мається на увазі зіткнення етносів як усередині одного суперетносу, так і зіткнення між суперетносами, при впливі культурних факторів на кожну людину.

ПОСТАНОВКА ЗАДАЧІ. Розглядається проблема у загальному вигляді та її зв'язок із важливими факторами впливу зовнішнього середовища через розгляд деяких результатів наших досліджень, але у вузькому аспекті рішення проблеми, що засновані на сприйнятті етносами різних видів візуальної інформації, у тому числі і релігійної. Крім того, оцінка етносів здійснюється через розкриття додаткових факторів впливу на кожну людину у будь-

якій цивілізації через існуючі у різних сферах життя суспільства омані з урахуванням специфіки світосприймання, і світовідчування, під якими розуміється підсвідома реакція віруючого на навколишню реальність, особливо при сприйнятті релігійних зображень. Під цим також мається на увазі весь комплекс психічних процесів і явищ таких, як геніальність і дегенерація по Ч.Ломброзо, викликані зовнішніми впливами на індивіда та його особистий вплив на розвиток цивілізації. Це можуть бути також омані різних етносів в оцінці себе і сусідніх цивілізацій та при самоідентифікації [2]. Отримані результати моделювання процесів, які відбуваються на межі розподілу цивілізацій і усередині цивілізацій, дозволять запропонувати елементи більш конкретної теорії зіткнень етносів, що дозволить уточнити теорію Хантингтона. Проблема самоідентифікації деяких цивілізацій на основі сприйняття ними, наприклад, релігійно-візуальної інформації буде ще більш важливою у прогнозуванні інформаційних війн майбутнього. Тому будуть розглянуті існуючі сьогодні омані, обумовлені навмисно перекрученою візуальною інформацією, чи специфікою сприйняття навколишнього світу такими суперетносами, як західно-європейський (католицький), ісламський, індістський, китайський, іудейський, слов'янський та інші з метою прогнозування конфліктів майбутнього, що будуть відбуватися саме на лініях, які їх поділяють.

НАУКОВИЙ АНАЛІЗ. Аналіз останніх досліджень, в яких започатковано розв'язання даної проблеми, відділення невіршених раніше частин загальної проблеми здійснюється через розгляд конфліктів, які відбуваються сьогодні з метою прогнозування можливих зіткнень цивілізацій у майбутньому. І тільки стосовно нашого регіону, на підставі аналізу будуть зроблені висновки. Аналіз першоджерел [3] показує, що вирішення проблеми прогнозування зіткнень цивілізацій виявляється на мікрорівні у жорсткій боротьбі груп, що сусіджують, уздовж кордонів цивілізацій, за контроль над територією і один над одним. На макрорівні він виявляється у суперництві держав з використанням інформаційних війн і військової сили. Сьогодні жевріють вогнища конфліктів і усередині європейського регіону [4] на території колишньої Югославії на кордонах з Албанією. Зіткнення західної та ісламської цивілізацій (війна в Іракові), напружені відносини у Болгарії між слов'яномовними і тюркомовними громадами усередині етносу, між Грецією і Туреччиною, вірмено-азербайджанська війна, де по обидва боки присутні мусульманські і християнські громади, російсько-чеченська війна у рамках єдиного суперетносу, зіткнення конфуціанського Китаю з буддистською цивілізацією в Тибеті і ін.

Зіткнення ісламської цивілізації із сусідами супроводжується великими жертвами як серед безпосередніх учасників конфліктів – військовослужбовців, так і серед цивільного населення як жертв зіткнень цивілізацій. Таким чином, якщо у часи Наполеона боролися через особисті амбіції імператорів і економічні інтереси у виді грабежу сусідньої більш багатой держави, то вже у 30-х роках в Іспанії воювали ідеології фашизму, комунізму і демократії, у той час як у 90-х роках ХХ століття борються мусульманська, православна і католицька цивілізації та інші. Існують безліч джерел конфліктів, але задамося умовою, що два з них будемо вважати фундаментальними. Це джерела конфліктів між Заходом і іншими цивілізаціями: перше, це боротьба за військову, економічну і політичну могутність, і друге, це розходження в культурах у різних етносів через небажання зрозуміти її, а не тільки через омані при самоідентифікації, але і за рахунок різного сприймання візуальної та релігійної інформації.

Відомо, що люди, що належать до різних цивілізацій, мають відмінні погляди на відносини між Богом і людиною через сприйняття зображень [4], індивідуумом і групою, громадянином і державою; на дружні і неприявні взаємини з ближніми і далекими сусідніми етносами. Здійснюється зміна змісту етнічних ознак, що розглядається через сприйняття зображень, з моменту виникнення таких сучасних етносів, як західно-європейський, грецький, турецький за останні 1400 років формування навколишнього нас регіону. Порівняння іде з загальновідомими етносами, як слов'яни, тюрки, германці, під впливом яких

вони сформувалися. І тут ми б хотіли звернути увагу на той фактор, що по В. Вернадському [2] спадкування ознак етносів: слов'яно-албанського, котрий називається сьогодні грецьким, слов'яно-грузинсько-туркменського, котрий називається сьогодні турецьким, слов'яно-половецько-тюрксько-татарського, котрий сьогодні називається українським за твердженням академіка П.Толочко, слов'яно-угро-фінсько-татарського, котрий сьогодні називається російським йде не за законами лінійних функцій. Пропонується спадкування ознак розглядати через сприйняття зображень тому, що процес йде за законами геометричної прогресії й у виді логарифмічної спіралі. Погляди етносів на самоідентифікацію, як правило, не завжди базуються на достовірній візуальній інформації, а й містять омані як релігійні, так і ті, що культивуються державою. Саме вони через відсутність взаєморозуміння викликали тривалі і жорстокі військові конфлікти упродовж всієї історії людства.

На думку Хантингтона [1], "світ стає маленьким", і зіткнення між окремими людьми різних цивілізацій часто переростають у локальні війни, з чим ми неповною мірою згодні. Причина незгоди полягає у тому, що і коли "світ був великим", те це не перешкодило Олександрю Македонському дійти з Еллади до Індії через зіткнення цивілізацій у пошуках його краю, зіштовхуючись на цьому шляху з різними етносами. Одним із джерел локальних війн стає нерозуміння і неприйняття культурних характеристик іншої цивілізації й особливо наочно це виявляється при сприйнятті візуальної інформації. Ці характеристики на відміну від інших факторів впливу на людей, менш всього піддаються зміні. Сьогодні актуальне питання: «На чій ти стороні?» Ключовим питанням в усьому світі стає «Якого Бога ти бачиш у своїй душі?» Ми більш точно вважаємо, що «Якого Бога ти зображуєш?». Можна бути наполовину арабом і наполовину французом, чи наполовину китайцем і наполовину албанцем, але неможливо стати наполовину католиком і наполовину мусульманином. Саме цивілізаційними факторами зумовлені чисельні конфлікти в усьому світі.

МЕТА ДОСЛІДЖЕННЯ. Формулювання цілей роботи здійснюється через визначення алгоритму дослідження для рішення проблеми прогнозування зіткнень цивілізацій, тому пропонується використовувати деякі фундаментальні положення сучасних відкриттів науки в сприйнятті зображень [3]. Це необхідно як ще один аргумент факторів впливу на етноси для розкриття, наприклад, сутності існуючих оман у різних цивілізаціях для прогнозування розвитку ситуацій на границях суперетносів і з обліком їх ментальності в сприйнятті зображень релігійного характеру. З цією метою розглянемо окремі омані у релігійних і культурних аспектах життя, а також сприйняття різними цивілізаціями візуальної інформації з використанням системного аналізу і сучасних відкриттів у науці [4].

ОСНОВНА ЧАСТИНА. Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів почнемо з найбільшого інтересу, якій для нас представляє мусульманський етнос. Цей етнос буде розглядатися як мозаїчний, а не моноетнос, через найбільш часті його зіткнення не тільки із сусідніми, але практично з усіма цивілізаціями у світі. Тому розглянемо тільки один аспект проблеми і зупинимось на прикладах впливу особистісних факторів у даній цивілізації через укорінені оман даного етносу при зіткненні з іншими цивілізаціями. З цією метою розглянемо деякі особистісні аспекти факторів впливу самого пророка Магомета* як джерела зіткнень з іншими цивілізаціями.

Магомет, як відомо, належав до одного із знатних арабських родів, але на той час цілком збіднілому. За свідченням очевидців, які були з ним знайомі, Магомет по характеру був людина замкнутий, схильний до самоти. Магомет у звертанні з людьми був: м'який, чарівний, любив бесіди на релігійні і філософські теми і, володіючи гарною пам'яттю, володів основами Тори, Біблії і Євангелія. У 24 роки Магомет одружився з багатою 40-літньою вдовою – Хариджою. Його дочки від цього шлюбу: старша – Рокая і її чоловік – Осман-ібн-Аффан, що був багатим купцем; молодша – Фатима і її чоловік – Али-ібн-Талиб, що був двоюрідним братом Магомета, і ще два десятки місцевих бідняків, внаслідок стали першими прихильниками нової релігії – Ісламу**. Іслам, як сьогодні встановлено фахівцями,

є синтезом різних релігій. У ньому штучно переплелися 360 ідолів і богів з інших релігій, от тільки деякі з них:

- давньоарабські боги: Ілат, Узза, Хубал, Вад і т.і.
- асиро-вавилонські: Мардук, Ассур, Син, Самас, Астартта і т.і.
- давньоєврейські: Авраам, діва Марія, Гаврило, Ісус Христос і т.і.

– Аллах – це не бог у первинному розумінні цього терміна, а трактується це поняття дослівне (гідний поклоніння, розуміючи під цим, що це був, по арабськи кажучи, Іса, маючи на увазі, що це Ісус Христос) у буквальному перекладі в новій релігії, але згодом він став єдиним богом, хоча всі його справи на Землі відбуваються через пророка – Магомета.

Як було науково встановлено з [5], Іслам як релігія виник у 614 році. Коран – це читання, саме читання повчань і розумних думок, що через Магомета бог, нібито, передавав людям. Однак усі ці мудрі думки записував не сам Магомет, а за нього це робив його прийомний син від молодшої дружини – Зейд. Таким чином, Зейд у 651р. зібрав численні висловлення свого названого батька – живого пророка на Землі за твердженням віруючих. Проте, помилково, хоча це трактується не тільки фахівцями, але і практично всіма мусульманами, що всі записи своєю рукою у Корані "начертані" сам Магомет. Шкода засмутити не тільки фахівців, але і віруючих у їх оманах, тому що рідко хто з них знає науково встановлений факт, що часто має вирішальний вплив на прихильників даної віри. Магомет у Корані не написав ні однієї літери по тій простій причині, що він був цілком неписьменний. Хоча Коран для мусульман є божественним одкровенням і домінуючою поведінкою не тільки арабів з Аравійського півострова, а цілого суперетносу в усьому світі. Він встановлює основні догмати й імперативи поведінки даного суперетносу у світі, які необхідно знати, щоб уникнути можливих зіткнень цивілізацій.

*Основоположник Ісламу – Магомет не є богом, як це трактує більшість заблудлих віруючих, або людей мало знайомих з цією релігією. Він народився, як усяка реально існуюча людина, не зважаючи на омани по цьому поводу, у м. Мекці 20 квітня 571р. і помер 7 червня 632 р. на руках однієї з 4-х дружин – Айши, дочки одного з його соратників.

**Засновником Ісламу є Магомет, у європейській назві імені цієї людини, хоча вірніше, (по арабськи – Мухамед) походив із племені корейшитів. Батько пророка Магомета – Абдаллах був дрібний купець, він умер за кілька місяців до народження Магомета. Мати пророка Магомета – Аміну вмерла, коли Магомету було 6 років. Магомета виховував бідний дядько – Абу-Талибу, що змушував його працювати пастухом, погоничем мулів, провідником караванів. Магомет по віросповіданню був ханиф на той час, а не один з рядових прихильників нової віри – Ісламу, як затверджував помилково у своїй лекції на семінарі, що проводився ведучими ученими і військовими фахівцями НАТО в 2003р. у Києві, у НАОУ, професор Гарвардського університету з дослідницького центру ім. Маршалла, П. Михалка.

Оскільки дехто помилково трактує основи релігії, породжуються омани не тільки у віруючих, сусідніх етносів, але й у фахівців і стають факторами конфліктів навіть між окремими людьми. Ці омани часто мають вирішальне значення при спільному проживанні в одному регіоні людей різного віросповідання (Єрусалим, Нагірно-Карабахська область), що стає фактором виникнення зіткнень не тільки на міжетнічному рівні усередині одного суперетносу, але і приводом для конфліктів і зіткнень цивілізацій.

Розвиток і поширення Ісламу у світі відбувався як історично обумовлений процес. А реально це відбувалося таким чином, що у процесі життя, з роками відбувалося загострення психічної хвороби Магомета [5], як стверджує дослідник Григорій Климов. Це виявлялося в його «баченнях», про які він розповідав своїм сподвижникам. Основна суть його деяких "бачень", по його ж словах, така, наприклад: «...архангел Гаврило посадив Магомета на напівконя-напівжінку і ця істота його понесла в Єрусалим, де він побачив Авраама, Мойсея, Ісуса Христа...» і інших святих з Біблії. Причому він не міг доступно пояснити сподвижникам, навіщо він їздив так далеко, вночі і без запрошення, саме у гості до святих з

іншої релігії. Чи, наприклад, архангел Гаврило призивав його виступати з проповідями християнських канонів Старого Завіту з Біблії, але навіщо вони потрібні були арабам, що не були християнами, він пояснити не міг. При цьому він висловлював і більш суперечливі і неясні думки, що у запалі відвертості перед сподвижниками і сам визнавав як такі. Магомет доводив прихильникам, що його вустами говорить Аллах з правовірними мусульманами. Сьогодні науково встановлений той факт [5], що Магомет страждав хворобами нервової системи з симптомами по Ч. Ломброзо: епілептичними випадками, галюцинаціями, шизофренією тощо.

Інший і не менш важливою помилкою впливу на міжетнічні конфлікти у цій системі на віруючих у нормальних і екстремальних ситуаціях і при зіткненнях цивілізацій є омана щодо авторства Корану і Суни – доповнення (чи говорячи мовою юриспруденції, це є Кодекс Законів і Коментар до статей законів). Встановлено, що Коран має кілька редакцій авторства. Наприклад, версія Корану яким користуються сьогодні мусульмани, була написано сподвижником Пророка Абу-Саф'яном у 660 р. Він зібрав 640 000 усних висловлювань Пророка, що були передані, так би мовити, у середньовічну комісію. Вона досить змогла встановити, що тільки ледве 2048 висловлень належать дійсно Пророку, а інше перекази. От ці його висловлення і стали основою Корана, що і став домінантою поведження частки цього гігантського суперетносу – шіїтів сьогодні в усьому світі, що не вимагає доказів.

Ще однієї оманою суперетносу стала Суна, авторство якої теж приписували Пророку, однак, було встановлено, що насправді: у виді 1-го збірника Хадисов вона написана у середині 8-го сторіччя й автор її невідомий в історії, другий збірник склав бухарець імам Абу-Абдуллах аль Бохари у 840 р., третій – богослов Слимим, 4-й збірник – склав перс Абу-Дауд наприкінці 9-го століття з багатьма неточностями, він використовується сьогодні. Усе це привело до розколу єдиного мусульманського суперетносу на людей, які вважають тільки Суну – сунітів. З таких ідейних переконань, де домінантою поведження є релігія, і формується менталітет суперетносу. Усе це часом призводить до жорстоких зіткнень навіть усередині єдиного суперетносу і виникають екстремальні ситуації у регіонах через зіткнення цивілізацій.

Усім відомі, так називані заклики "Джихад" – священна війна західно-європейському етносу і іншим іновірцям, а також "Газават" – їх фізичне знищення по канонах Корану. Однак, коли візьмемо вимоги Ісламу до мусульман з Корану, висловлені особисто Магометом, якщо можна так виразитися – законодавчо, то починають з'ясуватися ще одні омани віруючих і світового співтовариства, тому що виявляється, що закликів до віруючого існує всього п'ять:

- Шахада – віруючий мусульманин повинний твердо вірити, що немає бога, крім Аллаха, і Магомет його пророк;
- Намаз – 5 разів на день, повинний молитися мусульманин щодня й у будь-якій місці, де час і справи застануть його в цей час;
- Хадж – кожен віруючий мусульманин повинний прагнути у своєму житті, хоча б один раз здійснити паломництво у Мекку;
- Рамадан – кожен віруючий повинний строго дотримуватися поста;
- Зякат – кожен віруючий мусульманин повинний у своєму житті, хоча б один раз, частину своїх статків віддати бідним.

З попередніх висновків випливає, що, говорячи сучасною термінологією, на цих п'ятьох пунктах Пророк Магомет "поставив крапку" і ніяких закликів різати чи знищувати представників сусідніх етносів він не давав. Магомет був неписьменною людиною і поняття не мав, що існують десь слов'яни, яких треба знищувати. Але прецедент таких його закликів усе-таки був, але стосувався він іудеїв жителів м. Медини, що за безграмотні тлумачення Тори, Талмуда, Старого Завіту часто насміхалися і навіть кидали камені у Пророка. Вони лупити Магомета і його сподвижникам, за що він їх прокляв і призивав покарати, оголосивши Газават. Але такі омани, особливо в екстремальних ситуаціях, ведуть до

непрогнозованих наслідків зіткнення цивілізацій [6]. Тлумачення Суни і наявні там заклики подібного типу теж не мають прямих указівок на який-небудь етнос, а зв'язані тільки з наругою мусульманських святинь, але аж ніяк стосовно якогось конкретного етносу. Фактори впливу на людину або на етнос у нормальних і екстремальних ситуаціях обумовлені помилками, оманною та незнанням Корану чи Суни, тому зневажати цими факторами не можна. Для прикладу, надамо докази:

– сподвижник Магомета Абу-Бекр попросив Пророка заборонити у проповіді до одновірців їсти мусульманам свинину, на що одержав різке відмовлення, а шокованому соратнику Пророк роз'яснив, що його ціль це донести до людей слово Аллаха, а не відомі кожному кочівнику кулінарні рецепти харчування в пустелі;

– представники мусульманського етносу у свій імператив поведінки часто вставляють помилкові поняття відособленості від інших етносів, посилаючись при цьому на Пророка, а Сура 9 Корану проповідує дружбу з християнами і євреями, де у Вірші 9 навіть проповідує гуманне ставлення до іновірців;

– Коран, насправді, не вимагає аскетизму, відмови від земних благ, не ставить строгих вимог у житті віруючих. Наприклад, Пророк відібрав у свого сина Зейду молоду дружину, яка потім стала його 4-ю дружиною. Магомет не схвалює дервішів, що займаються самознищенням плоті, шановливо відзивається про єврейський Талмуд і християнську Біблію. При цьому у Корані: ім'я Мойсея вживається – 128 разів, Авраама – 63 рази, Ісуса – 49 разів, діви Марії – 34 рази, інших святих від 11 до 42 разів, а також є посилання і на інших святих іудейської релігії. Усі ці фактори і їх вплив на процес зіткнення цивілізацій, або між людиною та іншим етносом у нормальних і екстремальних ситуаціях – очевидні, відомі і не вимагають доказів, на нашу думку, але є багато помилок. П. Михалка особисто вважає Іслам якоюсь специфічною релігією, яка відмінна від усіх, тому це підґрунтя для екстремізму.

Якщо розглядається вплив факторів омани на рівні соціальних об'єктів виробничого характеру, що істотно впливають на зіткнення цивілізацій і ведуть до передумов створення екстремальної ситуації, вони обумовлені просто незнанням елементарних основ теорії етногенезу. Наприклад, в іншому аспекті проблеми розглянемо відомі рекламні трюки автомобільних корпорацій, відкинувши її крикливість, емоційність і розглянувши суть. Так, заклики засобів масової інформації західної цивілізації типу: "Відкриття століття (тисячоріччя) Мицубиси останньої моделі, або Хонда, БМВ, Мерседес !" і т.і. просто безграмотні у своїй основі. Вони провакують інші цивілізації на зіткнення тому, що це "відкриття" зробили не ви, а 3000 років тому представники етносу Хуннів, з монгольських степів. Етнос, якій мав назву Телегі, і продукт свого відкриття він так і назвав – телега (віз), ну а ви всі її тільки одягли в метал, пластмасу, скло і гуму, але на другому рівні у своїх винаходах, а це не одне і теж.

Відомо [7], що існують інші екстремальні ситуації під впливом таких факторів. Так конфлікт між мусульманським і християнським етносами, який виник спочатку, на основі протиріч у таких об'єктах, як родина, оточення, виробнича сфера, релігійна і культурна, потім вийшов на фазу зіткнень на суперрівні етносів, що перетворилось через Карабах у міждержавний конфлікт. А суть його, на наш погляд, простіша. Коли стали з'ясовувати територіальну приналежність Карабаху і потрібно була думка місцевих жителів, то виявилось, що у них майже у половини прізвища схожі на Акоюян, чи закінчуються на – ян, значить він повинний належати Вірменії, а не Азербайджану. На наш погляд, рішення таких питань без знання елементарних факторів впливу етногенезу немислимо, а суть цієї проблеми досить проста, як свідчать першоджерела. Карабахський етнос не має ніякого відношення ні до Вірменії, ні до Азербайджану. Встановлено науково обґрунтований факт Л.Н. Гумелевим, що, пройшовши усі фази процесу етногенезу, який має тимчасові рамки, цей етнос досяг фази обскурації, а потім перейшов у меморіальну фазу, знаменуючи завершення процесу, і зник з обличчя Землі 800 років тому, залишивши після себе, подібно Елладі, пам'ятники науки і культури. Слов'янам цей етнос відомий тільки по негативній

оцінці, що іноді роблять один одному опоненти: "...ну і дурний і упертий ти як карабахський ішак!" На цьому наші загальновідомі зведення про цей етнос вичерпуються. Те, що завдання розібратися зі зіткненням цивілізацій неодноразово ставилося, але не одержало задовільного рішення, не повинне відвертати дослідника від продовження спроб емпіричного узагальнення, що нами і зроблено. Пропонується використання системного підходу [8], що дає можливість широких узагальнень, які аж ніяк не заважає точності вивчення деталей. Так, на пейзажах стародавніх майстрів другорядні фігури тільки здаються кольоровими плямами. Будучи збільшені шляхом масштабування, вони представляються спостерігачам як закінчені, вимальовані до дріб'язків. Усе на них вірно, але в композицію вони входять лише настільки, наскільки вони потрібні. Цим прийомом збираємося скористатися, пропонуючи розроблений метод. Адже тло на будь-якій картині виглядає більш узагальнено, ніж центральне зображення, тому і розглянемо проблему через присутність представників як основних етносів навколо нас, так і додаткових етносів через їх сприйняття зображень, щоб одержати результати досліджень. Ну, а для цього нам треба розглянути такі приклади: вплив факторів сприйняття зображень очима різних етносів, для відкриття протиріччя при зіткненні цивілізацій:

- очима західноєвропейського етносу, але з впливом римсько-католицького початку;
- очима мусульманського по релігії етносу, але з впливом буддійського;
- очима українського етносу з впливом мусульманського і буддійського початку;
- очима російського етносу з впливом візантійського та угро-фінського початку;
- очима єврейського етносу зі своєю давньою культурою сприйняття зображень;
- очима грецького етносу зі своєю специфікою сприйняття зображень.

Вирішення проблемного питання знаходиться через систематизацію і класифікацію настільки несумісних, на перший погляд, їх домінантах світовідчужань і їх стану на різних фазах етногенезу. Щоб відповісти на це питання, розглянемо деякі традиції живопису і різниці у світовідчужті.

Цікаво, що у середньовічних західно-європейських іконах, подібно буддійським іконам, основна сюжетна лінія проходить через центральне зображення, що характерно також для римського етносу, тоді як бічні сцени призначені для роз'яснення центральної фігури. Нагорі і внизу містилися фігури пророків і євангелістів, із книг яких були почерпнуті теми зображень, з пояснювальними, але дуже короткими написами текстів. Вивчення ікон здається безглуздим заняттям, але при докладному описі виявляються варіанти композиції, тобто семантичні навантаження зображень, що показує на різне відношення за час еволюції написання ікон. Тепер у нас на основі розробленої методології з'явилася можливість перейти до аналізу ікон, не обмежуючись простим описом, а поставивши перед собою ціль наукової інтерпретації. Сам факт наявності настільки великої кількості ікон наводить на думку, що тут аж ніяк не просто любов до живопису, а фактор самовираження, і нам відомо, що живопис є могутнім засобом агітації і реклами. Тому необхідно врахувати її напрямок і постаратися зрозуміти, як реагував глядач на пропоновані йому картини, тому що ця реакція і була нашою метою і це в результаті досліджень установлене нами, щоб зрозуміти через їх результат, від чого є нерозуміння і зіткнення етносів. Таким чином, нам стає зрозумілим результат, що сюжет ікони відображає міфологему і усю філософську концепцію етносу. При обліку цього фактора нам стає зрозумілою не тільки композиція ікони, але і позиція даного етносу у сприйнятті навколишнього середовища та його мешканців.

Дамо кілька понять специфіки самого мусульманського етносу [9], саме як фактора впливу його світопочуття, дія якого полягає у тому, що канони Ісламу взагалі забороняють зображення людей, тварин, птахів, комах. Усі види зображень, це просліджується і по орнаменті бухарських килимів, які являють собою, говорячи сучасною мовою, елементи примітивів машинної графіки, причому зі строгим обмеженням палітри використовуваних квітів, що практично не виходить за основні кольори синтезу, звідси специфіка факторів впливу зрозуміла. Малюнки на мусульманських ковдрах вірніше назвати кресленням, як

фактором сприйняття машинної графіки людиною і його світовідчуванням. Вони є як фактор впливу на інших, ніж зображенням сюжету. Таким чином, мусульманське зображення – це свого роду піктографічний запис, що відрізняється від ієрогліфічного і фонетичного принципово, а значить, і від інших манер у живописі. У другому і третьому випадках розгляду зображень килимів маємо принцип послідовності, як у живій мові і навіть думці. Тому у піктографії існує принцип одночасності і полотно сприймається оком людини не поступово, а відразу. При фонетичному записі читач повинний знати мову, на якому він читає, при ієрогліфічному потрібно знати систему знаків. Тоді він повинний знати сюжет, як при піктограмі, щоб правильно інтерпретувати запис. Виникає питання про зміст піктографії: навіщо записувати те, що уже відомо? Справа в тім, що піктограма досліджуваного нами типу важлива для глядача-читача як мнемонічне правило. У наш час на цьому принципі засноване креслення планів чи графічних зображень (за винятком емоційного навантаження), що повинні сполучати у собі повноту, точність, наочність і старанність виконання властиві машинній графіці. Таким чином, установили, що канонічне мистецтво, було не прямим відображенням життя, яке спостерігалось художником і людиною повсякденно, а складним і умовним записом змісту подій. Зрозуміло, цей запис, якщо вважати його джерелом, не був ні достовірним, ні бездоганим, тому що з погляду мусульманина нічого не можна зобразити правильно, тому що нічого не існувало, тобто все це було ілюзія. Так вона на то і не претендувала. Тому потреба у подібності диктувалася тільки однією умовою – необхідністю бути зрозумілим. А досягалось у графічному зображенні будь-якого виду, от це і є важлива ціль.

Коли розглядаються твори мистецтва давньої Еллади, то вони захоплюють нас неперевершеною майстерністю виконання, реалізму і духовності. Не тільки в нас, але й у всіх навколишніх етносів світу склався стереотип поведінки для всього народу Греції – заняття спортом і участь в олімпійських іграх. Усі греки мають атлетичні тіла на зразок богів з Олімпу, або як на скульптурах: метальника списа, дискобола, борця, боксера чи представника інших видів спорту. А жінки усі красуні як богині різних типів: мисливиця Артеміда, віщунка Гера, Изіда та ін. Весь робочий час у греків регламентується дозволом богів: Зевсом, Посейдоном і ін., а відпочинок свій вони проводять у лазні з гетерами, гарним вином у компанії з богом Бахусом, якого любив під час застілля і росіянин цар Петро I і його сподвижник А. Меншиков. Відомо також з часу навчання у школі скульптури Фідія і Праксителя, закони Архімеда, тому це визначає поведінкову домінанту етносу через поведінковий імператив окремих осіб. Однак, почнемо з того, що етнос греків не має ніякого відношення до етносу еллінів, але як маємо ми всі, на молекулярному рівні. Етнос еллінів пройшовши усі фази етногенезу за 3000 років і потім без вісті зник, не передавши своїх ознак Візантійському етносу, тому що за цей історичний період перемінилося тільки відомих науці 12 етносів на цій території. Однак Візантійський етнос, теж пройшовши усі фази етногенезу, зник у 1453р. Як отут не згадати знамениту книгу А. Дюма "Граф Монте-Кристо", де навіть такий відомий письменник плутається здавалося б у визначеннях і називає рабиню Гайде те грецької, те албанською принцесою. Однак плутанини в цьому ніякий ні, він міг би її з таким же успіхом називати і слов'янською принцесою. Вважається науково установленим фактом, що етнос греків є мозаїчним і у дійсності складається в основному з змішаного населення різних слов'ян і албанців, світовідчування і світосприймання яких має ті ж корені, що й у складових його православних та мусульманських етносів.

Тепер перейдемо до розгляду деталей української ікони. Відповідно до канону, було необхідно, щоб художник був гарною людиною, таке визначення часте давалося і Т. Г. Шевченко, як елемент впливу іншого етносу, не занадто вдумливим, не схильним до гніву, святым, що охороняє свої почуття, що вірує і благодійної позбавленої скнарості. Необхідно, щоб він малював таємно, після того, як розглядить полотно (згадаємо коваля Вакулу). Він може малювати, якщо крім нього, художника, є присутнім заклинатель (чи чорт, або вурдулак), але стороння людина його не повинна бачити, от відкіля йдуть народні обряди

українського етносу. Такі можливості давала живопис через вплив мусульманського і буддійського початку у народній творчості. У кутах ікони малюються різні божества, згідно з вибором художника. От відкіля таке різноманіття на народних українських картинах, де можна зустріти чого завгодно і кого завгодно. На самому докштите (демонічному божестві), на картині, є намисто з людських голів, вираження облич яких залежить також від смаку і настрою майстра. Однак це не так. Художник, приблизно дотримуючи ритуального розфарбування, залишається хазяїном колориту. У присутності іноземця ікону не рекомендується розгортати. Але саме головне те, що ікони точно повинні відповідати релігійному канону.

З'ясувавши принципи, мети й умови буддійського іконопису [10], можемо звернутися до питання про композицію, що є ключем до читання буддійської ікони як фактора впливу на навколишнє середовище та його мешканців. Буддійські ікони у Тибету і Монголії це не картини і тому у правдоподібності не бідують. Тибетський майстер "не вмів" малювати як європеєць, і не прагнув до того, щоб фіксувати неіснуючий, на його думку, світ, у цьому його відмінність від інших етносів. Тибетська іконографія стала засобом пропаганди буддизму і прийняла ті особливі форми, що уражають нас, але цілком закономірні за умови прийняття висловленої нами точки зору. Мети і принципи тибетського живопису, як фактора впливу та використання, потрібні для цілей агітації і має дуже широке поширення, і немає в цьому нічого дивного. Принципи побудови буддійської іконографії такі. Наприклад, фігура на іконі одержує шістнадцять ніг, тридцять чотири руки, дев'ять голів, вона оголена, кольору чорного, ноги в русі. Права голова бичача, поруч з рогами три обличчя: одне – синє, інше – сіре, третє – чорне. Обличчя його повинне бути жахливим, червоного кольору, а над ним – трохи розсерджене і жовте обличчя Маңджушри. Тобто повинен бути поступовий перехід настроїв бодхисатви: спочатку він незадоволений, потім розгніваний, потім згубний, причому йому додана бичача морда, тому що бик у гніві – найстрашніша тварина, відома у Тибету. Строгий канон начебто не залишає місця для варіацій і вільної творчості художника. Це є особливості сприйняття зображень даним етносом, що відрізняються від інших.

Дуже коротенько нам треба розглянути вплив факторів сприйняття зображень очима китайського етносу по суті та конфуціанського по змісту для відкриття протиріччя при зіткненні цивілізацій. На думку всіх мандрівників, що бували у Піднебесної імперії, сприйняття зображень, наприклад, наявність дуже багатої кількості драконів та інших специфічних атрибутів має враження на іногородців таке, що жити та працювати у Китаї дуже важко тому, що там можуть адаптуватися тільки сами китайці, більш нікому це не вдалося.

Раніше, до Ісламу, здійснювалось виникнення 4000 років тому з осколків арабських племен єдиного єврейського етносу у складі: сефардів, ашкіназі, фалаші, котрі потім поділилися на 4 групи: фарисеї – торгаши, садукее – землевласники, сикарії – воєнні, пастухи та селяни. У цьому етносі одержали подальший розвиток ідеї єгипетського царя Тутанхамона про єдиного бога, які принесені були Мойсеєм на землю Палестини, що було реалізовано потім у Біблії. З першоджерел Талмуду та Ветхого Завіту відомо багато цікавих висловлювань єврейського пророка Ієремії, устами котрого говорить бог Ієгова: Ієр.4:14; Ієр.4:22; Ієр. 5:21; Ієр. 6:13; Ієр. 8:12; Ієр.9:5; Ієр. 9:8; Ієр. 15:10; Ієр. 16:18; Ієр.9:11; Ієр.9:11; Ієр.9:16. Таким чином, зі зроблених підсумків відомо, що Талмуд є вищим авторитетом и моральним кодексом Іудаїзму. Проблема Єрусалима полягає у тому, що він є характерним блуканням сторін зіткнення цивілізацій, тому вирішення її знаходиться, на нашу думку, простіше. З Біблії та Талмуду відомо висловлення Ісуса Навина (арабск. нави – психічно хворий), якій був після Мойсея вождем єврейського етносу, що завоював землю Ханаанську, де по його наказу знищили "все, що тільки дихало та рухалось", мається на увазі усіх філістимлян засновників Єрусалима. Тому виникає природне запитання, хто ж був першим терористом у цьому регіоні? Єрусалим не має відношення ні до однієї з країн конфлікту, а повинен бути інтернаціональним містом, як, наприклад, Ватикан у Римі. Якщо розглянемо фактори впливу єврейського етносу на зіткнення цивілізацій через його світовідчужання,

виражене через сприйняття зображень, то воно настільки специфічно, що не враховувати його просто неможна. Хоча наші попередники – П. Михалка, який помиляється у дослідженні цієї специфіки в її різних аспектах. Так у хрущовські роки таке сприйняття зображень, як абстракціонізм, тлумачили у такий спосіб: щоб одержати на полотні абстрактне зображення достатнє намазати усіма фарбами мавпі заднє місце і шльопуючи їм безладно по полотну одержати картину, а підпис під нею можна зробити будь-яку, навіть "Перехід Суворова через Альпи". Абеурдність таких тверджень сьогодні очевидна, тому що дослідження сучасних мистецтвознавців підтверджують, що основа абстракціонізму – давньоєврейське мистецтво, якому більш 4000 років, тому нерозуміння його чи не сприйняття його, як одного з факторів це не привід для паплюження. Щоб щось лаяти – треба, як мінімум, розбиратися хоча б на рівні соціально ерудованого у живопису людини, а не пітекантропа в кібернетики.

Якщо розглянемо процес сприйняття зображень російським етносом та фактори впливу його особливостей на зіткнення цивілізацій у Чечні з мусульманським етносом, то вони, крім вищеперерахованих впливів інших основних етносів, мають місце і цілий ряд, так званих, побічних впливів. Як відомо [10], сучасний російській етнос існує з часів, після того, як Київ згинув під копитами коней Чингізхана. Це також мозаїчний етнос по складу з безумовним впливом на нього різних етносів. На основі запропонованої методики встановлено, що особливий вплив на менталітет етносу, якій суттєво відрізняється від наслідків інших етносів, полягає у тому, що він здійснюється через дослідження та копіювання поведінки таких відомих геніїв літератури, науки та живопису або діячів країни: О.С. Пушкіна, Л.Н. Толстого, Ф.М. Достоевського, Івана Грозного, Петра Великого, М.І. Кутузова, і т. і. Перелік далеко не повний, але загальний аспект вирішення проблеми зрозумілий.

Основним все-таки вважається реалізм у живопису та у релігії в іконах, це коли художник звертається до сучасності. Він зображує її так, як бачить, відкидаючи при цьому частковості, що заважають йому. Розуміється не будемо розглядати, оскільки це не наш аспект дослідження, усілякі напашування типу: соцреалізм, сюрреалізм й інші -ізми, але суть такого впливу відома і думаємо не вимагає коментарів.

Відомо, що всі проповідники православ'я, як правило, роблять основний натиск на вивчення Нового Завіту з Біблії, що по їх визначенню «написав своєю рукою сам Бог». Однак, з результатів дослідження відомо, що приблизно у VI столітті відбувся Собор (нарада) представників тоді ще єдиної Християнської церкви. Через наявність багатьох неясних тлумачень Старого Завіту і застарілого, на той час, його змісту, як джерела і канону релігії, він ухвалив оголосити конкурс на створення Нового Завіту, подібно тому, як сьогодні з'являються конкурси на наукові праці і виділяються на це гранти. У роботі до того взяло участь більш 20 монастирів і центрів Християнства усього світу. У результаті роботи комісії, через рік, оголошені підсумки конкурсу. Його переможцями в ньому виявилися ченці Ново-Афонського монастиря, що, говорячи сучасним жаргоном, «виграли цей тендер». Напевно бог "направляв їх у цій роботі і писав за них усі пункти Завіту". Після чого інші версії Нового Завіту, офіційно, були знищені, а рукописні частини його надані в музеї церкви, з якими може ознайомитися будь-який бажаючий.

ВИСНОВКИ. Пропонуються концепція прогнозування можливих міжетнічних конфліктів через сприйняття візуальної інформації, релігійних зображень, а також результати досліджень наукового аналізу оман різних етносів, з метою моделювання процесів можливого зіткнення цивілізацій. Вони засновані на візуальному сприйнятті етносами різних видів візуальної інформації, у тому числі і релігійної, через розкриття факторів впливу на кожну людину у будь-якій цивілізації омани з урахуванням специфіки світосприймання, і світовідчужання. Наведена оцінка омани різних етносів при самоідентифікації себе і сусідніх цивілізацій. Отримані результати моделювання процесів, що відбуваються на границях розподілу цивілізацій і усередині цивілізацій, дозволять запропонувати елементи більш конкретної теорії зіткнень етносів. Аналіз самоідентифікації деяких цивілізацій на основі

сприйняття ними, наприклад, релігійної візуальної інформації на будь-яких видах носіїв, буде ще більш важливим у прогнозуванні інформаційних війн майбутнього. З метою розв'язування існуючих проблем розглянуто специфіка сприйняття навколишнього світу такими суперетносами, як: західно-європейський, ісламський, єврейський, будістський, грецький і слов'яно-православний з метою прогнозування конфліктів майбутнього, що можуть відбуватися саме на лініях їх поділяючих.

Список літератури:

1. Хантінгтон С. Зіткнення цивілізацій // Наука і оборона. – 1998. – № 8 – С. 43-52.
2. Лисицин Е.М. Геополітичне призначення України. – К.: Трибуна, – 1999. – № 9. – С. 8-16.
3. Ващанин И. К. Войны XXI века //Зарубежное военное обозрение.– 1998.– № 3. – С. 18-22.
4. Фомін В.О. Розвиток принципів воєнного мистецтва в сучасних умовах // Наука і оборона. – 1999. – № 1. – С. 22-39.
5. Вачнадзе, Э.А. Некоторые особенности рисунка душевнобольных. Тбилиси: Груз. кн. изд-во, 1972. – 271 с. 6. Паламарчук О.М. Наукові категорії геополітики і досвід аналізу геополітичного положення країн. – К.: Стратегічна панорама. – 2000. – №2. – С.50-59.
7. Дугін О. "Основи геополітики. Геополітичне майбутнє Росії". – М.: "Арктогея", 1997. – С. 60-81.
8. Штенберг Л. Я. Первобытная религия в свете этнографии.– Л.: Лениздат, 1936. – 134 с.
9. Голубовский П. Печенеги, тюрки и половцы до нашествия татар. СПб., 1884. – 14 с.
10. Кривцов В.Н. Отец Иакинф. – Л.: Лениздат. 1984. – 655 с.

Надійшла 25.05.2005